

Patrick Poelmann Consult

**Raad van Advies Waddenzeehavens in een nieuwe
Governance voor het Waddengebied**

**Rapportage:
P.J.M. Poelmann**

10 december 2020

Inhoudsopgave

Raad van Advies Waddenzeehavens in een nieuwe Governance voor het Waddengebied.....	3
<i>Opdracht .....</i>	<i>3</i>
<i>Werkwijze.....</i>	<i>3</i>
<i>Opbouw van het advies .....</i>	<i>3</i>
Bevindingen uit de consultaties.....	4
<i>Nieuwe Governance structuur .....</i>	<i>4</i>
<i>Raad van Advies Waddenzeehavens .....</i>	<i>4</i>
<i>Bestuurlijke omgeving van de RvAW.....</i>	<i>4</i>
<i>Adviserende leden van de RvAW .....</i>	<i>4</i>
<i>Havens .....</i>	<i>5</i>
<i>Havenbedrijvenverenigingen .....</i>	<i>5</i>
<i>Havengemeenten.....</i>	<i>5</i>
<i>Verschillen van inzicht tussen de geconsulteerden.....</i>	<i>6</i>
Hoofdconclusie en aanbevelingen.....	6
<i>Hoofdconclusie.....</i>	<i>6</i>
<i>Aanbevelingen .....</i>	<i>7</i>
<i>Overige aandachtspunten.....</i>	<i>7</i>
Ontwikkeling Raad van Advies Waddenzeehavens	8
<i>Raad van Advies Waddenzeehavens.....</i>	<i>8</i>
<i>Van PKB Waddenzee naar Agenda Waddengebied .....</i>	<i>8</i>
<i>Nieuwe governance en overgang van stuurgroep naar Omgevingsberaad .....</i>	<i>9</i>
Bijlage Consultatiegesprekken	
<i>Algemeen beeld .....</i>	<i>10</i>
<i>Bestuurlijke omgeving van de RvAW .....</i>	<i>13</i>
<i>Adviserende leden van de RvAW.....</i>	<i>14</i>
<i>Havens.....</i>	<i>16</i>
<i>Havenbedrijvenverenigingen .....</i>	<i>18</i>
<i>Havengemeenten .....</i>	<i>19</i>
<i>Profiel voorzitter Raad van Advies Waddenzeehavens .....</i>	<i>21</i>

Raad van Advies Waddenzeehavens in een nieuwe Governance voor het Waddengebied

In oktober 2019 besloot de Raad van Advies Waddenzeehavens (RvAW) dat de voorzitter, mevrouw Netelenbos, de havens en het havenbedrijfsleven bij wijze van proef voor één jaar zou vertegenwoordigen in het Omgevingsberaad. Tijdens de Raad van 15 september jl. kondigde mevrouw Netelenbos aan dat zij volgend jaar haar rol als voorzitter na ruim tien jaar wil beëindigen. De behoefte aan reflectie op het proefjaar van het Omgevingsberaad en het samenvallen daarvan met het vertrek van mevrouw Netelenbos was aanleiding om extern advies uit te brengen.

Opdracht

De havengemeenten verzochten de heer Poelmann om te kijken naar het functioneren van de RvAW en aan te geven wat een passende manier is voor de (haven)gemeenten, havens en havenbedrijfsleven om in te spelen op de nieuwe Governance structuur voor het Waddengebied. Wethouder Meskers fungeert als opdrachtgever.

Werkwijze

De heer Poelmann heeft met alle leden van de RvAW en een aantal sleutelpersonen in de omgeving van de Raad consultatie gesprekken gehouden. De vier havendirecteuren hebben om één gesprek gevraagd dat zij in gezamenlijkheid hebben voorbereid.

De consultatie is gehouden met de relevante bestuurlijke omgeving (Ministerie I en W, RCW/Omgevingsberaad, Waddenfonds, Provincie en Waddenacademie) en de leden van de Raad van Advies Waddenzeehavens zelf.

De RvAW bestaat uit drie geledingen:

- 1 Havengemeenten, die de Raad hebben opgericht en de onderliggende organisatie financieren;
- 2 Havensector, bestaande uit de havens en havenbedrijvenverenigingen;
- 3 Deelnemers die zich betrokken voelen bij de Waddenzeehavens en een meer adviserende en informerende rol hebben.

De geconsulteerden kregen een verslag van de kernpunten van het gesprek ter verificatie en kregen de gelegenheid aanvullingen en suggesties te doen.

Opbouw van het advies

1. Het eerste deel van het advies bestaat uit een samenvatting van de consultaties, daarna komen de verschillen van inzicht aan bod en vervolgens het advies in de vorm van een **hoofdconclusie, aanbevelingen en aandachtspunten**.
2. Omdat er de laatste periode veel wisselingen in de RvAW zijn geweest, is na het advies zelf een aparte paragraaf opgenomen met een korte omschrijving over het ontstaan van de RvAW en de veranderende verhoudingen in de laatste paar jaar. Deze veranderingen waren het gevolg van deelname van de voorzitter van de RvAW in de stuurgroep Gebiedsagenda en het Omgevingsberaad, die onderdeel zijn van de nieuwe Governance structuur en begin 2020 in werking trad.
3. Daarna volgt een bloemlezing met geanonimiseerde citaten uit de verslagen, die de bevindingen uit de consultatie karakteriseren.

Bevindingen uit de consultaties

Nieuwe Governance structuur

Alle geconsulteerde personen zijn het erover eens dat de nieuwe Governance structuur een aanzienlijke verbetering is ten opzichte van de oude situatie. Het is duidelijk waar de overheidsbeslissingen worden genomen en hoe de stakeholders via het Omgevingsberaad hun inbreng kunnen leveren.

De havenbelangen komen in het Omgevingsberaad tot nu toe goed tot hun recht. Of het Omgevingsberaad succesvol zal zijn, hangt ervan af of de stakeholders tot gedragen, realistische en duidelijke adviezen aan het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BOW) kunnen komen. Om te onderstrepen dat daar nog zorgen over leven, wordt verwezen naar de opstelling van de Waddenvereniging, de houding van LTO ten aanzien van de Agenda voor het Waddengebied en de verhouding Coalitie Wadden Natuurlijk ten opzichte van de visserij. Kortom, het Omgevingsberaad moet zich nog wel in de praktijk bewijzen.

Raad van Advies Waddenzeehavens

Alle geconsulteerden waarderen de bijzonder goede bestuurlijke vaardigheden van de voorzitter van de Raad van Advies. Ze appreciëren de bijeenkomsten van de Raad die onder haar leiding plaatsvinden. Daarnaast is er waardering voor de voorbereiding en de rol van de secretaris, zowel ten aanzien van de informatievoorziening als over het acteren in de netwerken met de verschillende overheden en andere stakeholders.

Bestuurlijke omgeving van de RvAW

De vrij breed samengestelde RvAW heeft in de bestuurlijke omgeving een goede reputatie opgebouwd, zo komt naar voren in gesprekken met de stakeholders. Er wordt goed en tijdig geïnformeerd over wat er zoal omgaat rond de Waddenzeehavens. De RvAW werkt verbindend tussen de verschillende sectoren, is redelijk to-the-point, opereert effectief en respectvol. De bestuurlijke omgeving spreekt er zijn voorkeur over uit dat de voorzitter van de RvAW ook de havens in het Omgevingsberaad vertegenwoordigt; enkelen staan daar neutraal in.

Adviserende leden van de RvAW

In het Omgevingsberaad komen de belangen bij elkaar vóórdat een advies naar de Minister gaat en je wilt voorkomen dat de partijen elkaar daar 'de tent uit vechten'. Zij zien in de praktijk dat de RvAW daarin een positieve rol vervult. Op de grote dossiers loopt het heel prettig omdat er ruim voorafgaand aan de standpuntbepaling al veel voorwerk is verricht. Er is veel contact van de secretaris met de organisaties van de adviserende leden, wat maakt dat ze beter en vroegtijdig met elkaars belangen rekening kunnen houden.

Enkele adviserende leden benadrukken dat tegenstellingen tussen enerzijds het belang natuur en anderzijds belangen als visserij, landbouw, havens of energieopwekking niet altijd rationeel zijn, daar komen ook emoties om de hoek kijken. Daarom is het goed dat de adviserende leden als deelnemers in de RvAW met de havens in gesprek zijn. Zij achten juist de combinatie met andere partijen en havenbelangen waardevol. Zij zien dat het zorgt voor maatschappelijke inbedding. Zonder RvAW zouden al die discussies (moeten) plaatsvinden in het Omgevingsberaad, dat daarmee wel erg veel onderwerpen op haar bordje zou krijgen. Er wordt wel gezegd dat de RvAW bijdraagt aan het bestaan van een bestuurlijke spaghetti in het Waddengebied. Tegelijk is het nu eenmaal zo dat het Waddengebied complex is qua belangen en partijen die voor belangen opkomen. In dat krachtenveld vervult de RvAW juist een goede functie, doordat

onderwerpen tijdig aan de orde komen, er naar elkaar wordt geluisterd en zaken in breed verband worden besproken. Ook al was dat misschien niet de primaire opzet in het verleden, de RvAW heeft daarmee wel een voorsorterende rol gekregen naar het Omgevingsberaad en subsidiair naar het BOW. Bespreking van al die onderwerpen leidt tot begrip voor elkaars ambities en wensen.

Meerdere adviserende leden wijzen erop, dat de RvAW wel eens de neiging heeft om standpunten in te nemen, terwijl zij de kracht van de RvAW juist zien in haar puur adviserende rol.

Havens

De Waddenzeehavens hebben mevrouw Netelenbos gevraagd om hen te vertegenwoordigen in de stuurgroep Gebiedsagenda Wadden¹. Via de stuurgroep is zij ook aan tafel gekomen van het Omgevingsberaad. De havens zijn er content mee dat zij ervoor heeft gezorgd dat ze daar nu goed gepositioneerd direct aan tafel zitten. In het eerste jaar heeft de voorzitter van het RvAW die rol op zich genomen. Dat is goed gegaan. Maar na het eerste jaar vinden de havenbedrijven het logischer dat zij de vertegenwoordiging in het Omgevingsberaad zelf gaan invullen. Omdat zij de RvAW als onderdeel van de bestuurlijke spaghetti in het Waddengebied beschouwen, stellen zij dat de RvAW wat hen betreft kan worden opgeheven. Opheffing versimpelt procedures.

Tegelijk constateren de havens dat de organisatie van de RvAW onder regie van de secretaris een waardevolle rol speelt in tijdige en adequate informatievoorziening over wat er zoal speelt op het bredere speelveld van het Waddengebied. Op die manier kunnen ze effectief opereren op dossiers en netwerken waar ze in het dagelijks werk van de haven niet direct aandacht voor zouden hebben. Die functie van de RvAW moet wel behouden blijven.

Havenbedrijvenverenigingen

De havenbedrijvenverenigingen hebben groot vertrouwen in de werking van de RvAW, maar zij zouden aanvullend op hun deelname graag via de secretaris op de hoogte gehouden worden van de voor hen relevante zaken. Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta (SBE) heeft aangegeven om haar deelname aan de RvAW te willen beëindigen en hen door Groningen Seaports te laten vertegenwoordigen. De andere verenigingen willen wel graag aan de RvAW blijven deelnemen. Zij vinden dat de RvAW hun werk uit handen neemt, en dat hun inbreng bij de onafhankelijk voorzitter in goede handen is.

Havengemeenten

De havengemeenten voelen zich comfortabel bij de samenwerking in de RvAW, zij kunnen zaken die voor hen van belang zijn goed kwijt in dat brede gezelschap. De haven is een belangrijk deelbelang voor de havengemeenten. De belangen van de havens zelf lopen doorgaans redelijk parallel aan die van de havengemeenten. In het BOW kan de gemeentelijke inbreng het advies van de voorzitter van het Omgevingsberaad versterken. Dat is de ervaring van de gemeentelijke vertegenwoordigers in de stuurgroep en in de nieuwe Governance.

Het bestaan van de RvAW bevordert dat de gemeenten goed voorbereid collectief optreden. De gemeenten van de minder grote havens (Den Helder, Hollands Kroon, Harlingen en Het Hogeland) schatten in dat het voor de havens (gelet op de menskracht) onmogelijk is om alles in zo'n Gebiedsagenda en

---

¹ In de stuurgroep vertegenwoordigde mevrouw Netelenbos de economie, inclusief de visserij. Na mei 2020 is de visserij eigenstandig tot het Omgevingsberaad toegetreden.

Omgevingsberaad of Waddenfonds zelf bij te houden en te beïnvloeden. Via de RvAW loopt dat nu toch goed.

Verschillen van inzicht tussen de geconsulteerden

De havens zien het opheffen van de RvAW als hun bijdrage aan het opruimen van de bestuurlijke spaghetti. Alle andere geconsulteerden vinden dat de RvAW juist helpt voorkomen dat de besluitvorming over havenonderwerpen vastloopt als de verscheidenheid aan belangen zo op het bordje van het Omgevingsberaad wordt gelegd.

De meeste geconsulteerden, met name die van de overheden, vinden vertegenwoordiging van de voorzitter van de RvAW in het Omgevingsberaad prima. Tegelijk constateren zij dat het innemen van standpunten in het Omgevingsberaad namens de havens op gespannen voet kan staan met het zijn van voorzitter van het RvAW, dat juist is gericht op het verbinden van verschillende belangen. Dat is ook reden voor de havens om zelf in het Omgevingsberaad aan tafel te willen zitten.

De gemeenten hebben de RvAW opgericht en financieren het ook. Hun belang is erin gelegen, dat veel wethouders in een breed Waddencircuit opereren en door deelname aan de RvAW goed zijn voorbereid en zo gemakkelijk één lijn kunnen trekken over haven onderwerpen.

Hoofdconclusie en aanbevelingen

Hoofdconclusie

De nieuwe governance pakt de problemen over onduidelijke besluitvorming effectief aan. Stakeholders brengen standpunten in bij het OBW en de voorzitter formuleert namens hen adviezen aan het BOW, waar de overheden de besluiten nemen. De complexiteit van het Waddengebied zelf is daarmee niet verdwenen, of anders gezegd bestuurlijke spaghetti is in het Waddengebied *'fact of life'*. Daarom is eenduidigheid niet de enige voorwaarde voor soepele besluitvorming.

Hoewel niet door de havens onderschreven, draagt de RvAW juist bij aan het beheersbaar houden van de bestuurlijke spaghetti in het Waddengebied. Nagenoeg alle partners, zowel intern als extern, vinden dat de RvAW een positieve rol in de besluitvorming speelt. Dat schrijven zij toe aan de opzet als ongedwongen ontmoetingsplaats van stakeholders rond haventhema's, waar ze informatie en opvattingen delen en mogelijkheden voor een gemeenschappelijke koers verkennen.

Met slechts twee bijeenkomsten per jaar is het opmerkelijk dat de meeste partijen de informatiestroom en de gedachtewisselingen in de RvAW waardevol vinden. Gelet op het belang dat de havengemeenten hechten aan voortzetting van de RvAW in de huidige vorm is het juist goed dat de havendirecteuren en een vertegenwoordiging van de havenbedrijven actief aan de RvAW deelnemen. Op die manier versterken de leden elkaars rollen en wordt tempo in de besluitvorming bevorderd. Het is evident dat het secretariaat daar een belangrijke rol in vervult, alle betrokken partijen zijn die mening toegedaan.

Drie jaar geleden is afgesproken dat de RvAW nog tot zeker 2022 functioneert. Te overwegen valt om die afspraak te verlengen tot 2025, mits de vijf havengemeenten de relatief beperkte kosten van de bemensing en activiteiten (ca € 95.000 per jaar) voor hun rekening willen blijven nemen en verwerken in hun meerjarenramingen.

Aanbevelingen

De belangrijkste aanbevelingen zijn:

- 1 De havens gaan zelf als havensector deelnemen aan het Omgevingsberaad; zij nemen de punten vanuit de havenbedrijvenverenigingen mee.
- 2 De wethouder van Hollands Kroon neemt voor de haven van Den Oever deel aan het havenoverleg, waarin de verzelfstandigde havens zelf hun standpunten namens de havensector formuleren.
- 3 De gemeenten houden de onderliggende organisatie van de RvAW in stand en stellen die ook ter beschikking aan de vertegenwoordiging van de havens in het Omgevingsberaad, op de wijze waarop dit nu ook gebeurt.
- 4 De adviesrol van de RvAW moet zuiver blijven: als de havens zelf deelnemen aan het Omgevingsberaad en hun samenwerking zelf organiseren is de rol van het formuleren van havenstandpunten in de RvAW niet meer nodig.
- 5 De havens blijven deelnemen aan de RvAW.

Overige aandachtspunten

- 1 Laat het programmateam bestaan uit een vertegenwoordiger van elke haven en Rijkswaterstaat (als rijkshavenmeester). Voor havens van Den Oever en Lauwersoog zijn dat gemeentelijke vertegenwoordigers.
- 2 Maak een duidelijker onderscheid tussen het programmateam Waddenzeehavens en het gemeentelijk vooroverleg voor het Omgevingsberaad en het Bestuurlijk Overleg Waddengebied.
- 3 De secretaris van de RvAW brengt desgevraagd (werk)bezoeken bij de havenbedrijvenverenigingen.
- 4 Zoek voor een opvolger een verbindende persoon, met royale politiek bestuurlijke ervaring, bij voorkeur ook met de Haagse wereld. Verder strekt affiniteit met de maritieme sector en het bedrijfsleven tot aanbeveling. Ook de beschikbaarheid in tijd, buiten de bijeenkomsten om, is van belang.
- 5 Houdt de combinatie secretaris en vertegenwoordiging in regieteam Gebiedsagenda in stand.

Ontwikkeling Raad van Advies Waddenzeehavens

Raad van Advies Waddenzeehavens

De Raad van Advies Waddenzeehavens functioneert nu ruim 10 jaar. Mevrouw Netelenbos is voorzitter, de heer Bosch is secretaris en trekt het programmateam Waddenzeehavens. Kosten van de Raad worden betaald door de havengemeenten. In 2012 werd het koersdocument Waddenzeehavendebat met de brede Waddengemeenschap besproken en besloten de havengemeenten van de industriehavens de Raad te financieren.

In 2013 sloten de gemeenten van de visserijhavens Den Oever en Lauwersoog zich aan bij de RvAW en werd een 4-jarige financiering afgesproken. Aan het eind van deze periode is de RvAW geëvalueerd. De RvAW heeft zich als een gezaghebbend orgaan ontwikkeld en belangrijke resultaten bereikt. De havengemeenten hebben zich vervolgens geëvalueerd om de organisatiekosten m.b.t. de RvAW voor een periode van 5 jaar te financieren (2018 tot 2022).

Van PKB Waddenzee naar Agenda Waddengebied

Ondertussen werd de Structuurvisie Waddenzee 2007 (SVW, ook PKB Waddenzee genoemd) geëvalueerd. De Waddenzeehavens werden in een vrij laat stadium betrokken, ook omdat ze als collectief nauwelijks bij de ambtenaren van het departement op het netvlies staan. De hoofdconclusie van de Evaluatie was: *“Het SVW-doel ‘duurzame bescherming van de Waddenzee als natuurgebied’ is redelijk op orde”,* maar de ontwikkeling wordt nog onvoldoende gerealiseerd. In de *Evaluatie* wordt het programma Waddenzeehavens², als een voorbeeld genoemd hoe de ontwikkeling wel gerealiseerd kan worden (zie tekstbox 1).

Na de Evaluatie start het ministerie een neutrale beleidsverkenning waarin geen keuzes worden gemaakt. Bij de afronding daarvan valt eind 2017 het besluit om na afronding van de Beleidsverkenning over te gaan tot een Gebiedsagenda, waarvoor de regio ook verantwoordelijkheid neemt. Het ministerie van I en W blijft verantwoordelijk. De RvAW wordt steeds intensiever in de beleidsontwikkeling betrokken. Samen met CWN wordt de stuurgroep Gebiedsagenda na een jaar uitgebreid met twee stakeholders, één voor Economie en één voor Natuur. Na een inventarisatie stellen de havens voor dat mevrouw Netelenbos de plek voor de Economie gaat innemen. Haar deelname wordt bekostigd door de havens. Daarbij hoort ook dat ze de belangen van de visserij moet behartigen. Om die verantwoordelijkheid te kunnen nemen, organiseert de secretaris van de RvAW bijeenkomsten voor de haven³- en visserijsector om het Omgevingsberaad voor te bereiden. Daar sluit ook havenwethouder van Den Helder bij aan, die de kustgemeenten in de stuurgroep vertegenwoordigt.

1. Conclusie Evaluatie SVW

(blz. 11 rapportage 2015)

Het SVW-doel ‘ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied’ is in gang gezet, maar nog onvoldoende gerealiseerd. Belangrijke verklaring hiervoor is dat het ontwikkelingsperspectief uit de SVW onvoldoende is uitgewerkt en onvoldoende is gerealiseerd. Wat werd beoogd met het Beheer- en Ontwikkelingsplan is niet gelukt, en ook (inter)provinciale initiatieven zoals ‘Wadden van allure’ hebben nog niet de gewenste concreetheid en interventies opgeleverd. Anderzijds zijn er meerdere ontwikkelingen en initiatieven die als goede (sectorale) aanzetten kunnen worden beschouwd zoals bijvoorbeeld provinciale initiatieven voor kwelderherstel, het Programma naar een Rijke Waddenzee en het Programma Waddenzeehavens, die dit ‘gat’ voor een deel invullen. Maar de voorgenomen integrale ontwikkelingsgerichte en offensieve strategie van het ontwikkelingsperspectief is nog onvoldoende tot stand gekomen.

² Programma Waddenzeehavens is de uitvoeringsorganisatie van de Raad van Advies

³ Havensector zijn de havens en de havenbedrijvenverenigingen

Nieuwe governance en overgang van stuurgroep naar Omgevingsberaad

Medio 2019 besloot het rijk om een nieuwe Governance structuur voor het Waddengebied op te zetten, met een Bestuurlijk Overleg voor de overheden, een Omgevingsberaad voor de stakeholders en een Beheerautoriteit voor uitvoering en beheer. Meerdere stakeholders nemen deel aan het Omgevingsberaad, dat startte in januari 2020. Alle stakeholders hadden twijfels of de nieuwe structuur wel effectiever was en wellicht een nieuwe sliert in de bestuurlijke spaghetti zou vormen, maar zij besloten om één jaar deel te nemen. In de Raad van Advies van 21 oktober 2019 is afgesproken dat mevrouw Netelenbos de havens (inclusief de havenbedrijvenverenigingen) in de Raad voor één jaar in het Omgevingsberaad vertegenwoordigd. Aanvankelijk neemt mevrouw Netelenbos de visserij belangen nog mee. Nadat de stuurgroep Gebiedsagenda in mei 2020 wordt opgeheven, besluit de visserij om ook zelf in het Omgevingsberaad deel te nemen. Vanaf dat moment neemt de visserij niet meer deel aan de voorbereiding van het Omgevingsberaad.

Net als in de stuurgroep Gebiedsagenda wordt mevrouw Netelenbos ondersteund door haar secretaris, die bijeenkomsten organiseert ter voorbereiding. De kosten van de voorbereiding komen ten laste van de havengemeenten. De secretaris neemt namens de havens en de gemeenten deel aan het projectteam Gebiedsagenda. Het Omgevingsberaad is in januari 2020 gestart en bracht inmiddels één advies uit over de Agenda voor het Waddengebied, één over het Nationaal Waterplan en één ongevraagd advies over de aanbesteding van een baggercontract van RWS. Zoals het zich laat aanzien zijn de ervaringen tot nu toe positief. Gelet op de positieve ervaringen zouden de havens zich een oordeel kunnen vormen over de vraag of de deelname in het Omgevingsberaad gecontinueerd kan worden of dat de deelname beëindigd moet worden.

2. Agenda voor het Waddengebied, uit strategie Waddenzeehavens:
Samenwerking tussen havens behouden en versterken en de samenwerking tussen havens, havenbedrijven en havengemeenten en natuurorganisaties voortzetten (via het Pact van Marrum en onder regie van de Raad van Advies Waddenzeehavens).

Bijlage Consultatiegesprekken

De meest karakteristieke geanonimiseerde citaten van de gesprekken per categorie.

Algemeen beeld

De nieuwe governance is een aanzienlijke verbetering:

Ik vind dat de nieuwe governance de bestuurlijke drukte goeddeels heeft weggenomen. In het Bestuurlijk Overleg is de besluitvorming met de overheden horizontaal geconcentreerd. Dat geeft duidelijkheid. Net als de andere stakeholders hebben de havens een stevige positie in het Omgevingsberaad gekregen.

Als je naar de oude governance kijkt, was het allemaal nogal schimmig, maar dat heb ik ook niet zo heel lang meegemaakt. Nu is het een stuk duidelijker.

Er is een duidelijke plek voor het beheer, de stakeholders en de besluitvorming van de overheden. Daarom steun ik deze governance.

Omdat er een Beheerautoriteit moest komen, was dat ook aanleiding de bestuurlijke spaghetti te ontwarren. Zo kwamen de stakeholders in de positie van een adviesrol in het Omgevingsberaad (OBW) richting Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BOW), waar alle overheidsbesturen in deelnemen en waar ook besluitvorming plaats vindt. Soms is er een uitzondering, bijvoorbeeld de Regionale Energie Strategieën, maar er komen veel zaken in die voorheen niet op de gemeenschappelijke agenda stonden zoals bijvoorbeeld de Convenanten van de veerverbindingen.

De structuur is mooi, het lijkt ook evenwichtiger, maar als je naar de Beheerautoriteit kijkt is die wel heel klein. Van de Beheerautoriteit heb ik nog niet zoveel gezien. Kortom het moet zich allemaal nog bewijzen en het is nog wat te vroeg om het in de praktijk te kunnen beoordelen.

Het is wel een verstandig besluit om het Bestuurlijk Overleg en het Omgevingsberaad met stakeholders van elkaar te scheiden.

De havenbelangen zijn nu via de Gebiedsagenda en het Omgevingsberaad inderdaad goed geborgd, maar het is wel jammer dat het traject van de Gebiedsagenda meer dan drie jaar heeft geduurd. Daardoor zijn we onderweg ook partijen kwijtgeraakt. Daarmee bedoel ik enigszins CWN, maar met name de Waddenvereniging die er afstand van neemt.

Nogmaals, ik ben best heel tevreden hoe het loopt. Ook over het Omgevingsberaad, want er is 3x advies van het Omgevingsberaad geweest en dat had ook effect. De constructie die met CWN en de Waddenvereniging is ontstaan is wel een serieuze risicofactor.

Vanuit die positieve sfeer zijn we vrij soepel naar de nieuwe structuur overgegaan. Daarmee vond een aanzienlijke ontvlechting van de bestuurlijke spaghetti plaats.

Verder valt het me op dat er veel gremia zijn, die allemaal de neiging hebben om steeds meer te verbreden. Zo zie ik het Omgevingsberaad zich ook richten op beheer issues, zoals met het vaargeulbeheer en nasleep ramp MSC Zoe. Ik zie ook wel voorbeelden die resultaten hebben waar wij als RWS blij mee zijn, zoals de aanvullingen op het Nationaal Waterprogramma. Dat kan ons ook helpen om onze rol in de regio beter te spelen.

Als de leden van het Omgevingsberaad (binnen de kaders van de Agenda) elkaar vinden dan worden ze natuurlijk serieus genomen. Bij Brok is het in goede handen, hij kan de belangen rechtstreeks bij de minister naar voren brengen. Dat heb ik in het Bestuurlijk Overleg ook zo zien werken. Daarbij moet je je wel realiseren, dat de havens maar één van de spelers in het Omgevingsberaad zijn. Als de havens hun inbreng via het Omgevingsberaad leveren, moeten ze wel de andere stakeholders zien mee te krijgen.

De havenbedrijvenverenigingen geven aan dat ze geen beeld van de nieuwe governance hebben

Daar heb ik niet zo'n mening over. In de praktijk ligt voor ons werkgebied de grens bij Friesland. In Friesland is de werkwijze en bestuurscultuur echt heel anders. Noord-Holland is nog verder weg.

Hoe dat precies loopt weet ik niet.

Ik sta wat op afstand van de nieuwe governance. Hier heb ik mijn handen vol om alle ballen in de lucht te houden.

De havenbelangen komen goed tot hun recht in het Omgevingsberaad, maar is afhankelijk van overeenstemming met de andere stakeholders.

De havens zijn blij met de plek die voor de Waddenzeehavens is gecreëerd in het Omgevingsberaad. Zij waarderen het ook zeer, dat dit via de Raad van Advies en de voorzitter zo tot stand is gebracht.

De havens zijn heel blij dat ze nu goed gepositioneerd direct aan tafel zitten.

Voor de meeste CWN leden is de nieuwe governance alsof het glas half vol is, maar voor de Waddenvereniging ligt dat anders. Binnen het CWN is dit geen groot issue meer, je moet het ook niet groter maken dan het is.

De stakeholders hebben dit wel als een verlies van hun positie gezien, maar op deze manier is het veel beter gestructureerd. Je merkt ook dat Brok zijn rol goed invult. Het kan ook tussendoor met een ongevraagd advies zoals laatst met het baggercontract van RWS, waarbij Brok goed gebruik maakt van zijn rechtstreekse toegang tot de Minister.

De havens nemen deel aan het Omgevingsberaad. Daar kunnen de stakeholders hun positie aangeven, maar het Omgevingsberaad moet zich realiseren dat ze een advies uitbrengt aan het Bestuurlijk Overleg, waar de beslissingen vallen.

De voorzitter, Brok, zit namens de stakeholders in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied en je ziet dat hij zeer gemotiveerd is om het Omgevingsberaad een

factor van betekenis te laten zijn. Hij moet daarvoor wel proberen alle partijen bij elkaar te brengen.

In het Omgevingsberaad komen de belangen bij elkaar voordat een advies naar de Minister gaat en je wilt voorkomen dat de partijen elkaar daar de tent uit vechten.

We hebben ook wel eens verschil van inzicht. Dat is ook begrijpelijk want je hebt een andere rol, maar we gaan altijd respectvol met elkaar om. Ik typeer de samenwerking als constructief en evenwichtig.

Ik hoop dat de stakeholders dit willen zien, over hun schaduw heen stappen en gebruik maken van de mogelijkheden.

Arjen is heel proactief bezig in de aanloop naar het Omgevingsberaad, dus ik zie dat prima functioneren. Mijn beeld is dat Brok het heel goed doet en hij steekt er ook veel energie in. Ik zit zelf niet in het Omgevingsberaad maar moest de laatste keer vervangen en toen werd mijn beeld daarin bevestigd. Toen speelde de discussie over de vaargeulen in de buitendelta's. Dan zie ik dat Brok de belangen van de havens te vuur en te zwaard verdedigt en gaat hij ook voor de stakeholders op pad.

Tegelijk kun je je wel afvragen of de governance hier duidelijker van wordt. Zorg ook dat je de focus houdt op de achterban van Waddenzeehavens en hun belangen.

Alle geconsulteerden waarderen de rol van de Raad van Advies

Mevrouw Netelenbos heeft als vertegenwoordiger van de havensector een dragende rol gespeeld in de transformatie van de oude overlegstructuren (stuurgroep Gebiedsagenda, RCW ed.) naar het Omgevingsberaad.

Haar inbreng is van meet af aan manifest geweest. Het heeft ook wel geleid tot verschil van inzicht met het ministerie van I en W. Daarbij was zij ook wel kritisch op het departement, maar haar inbreng was altijd gericht op de inhoud. Ze kan heel stellig zijn, maar ze had haar zaken inhoudelijk altijd heel goed voor elkaar. Als het verschil van inzicht met I en W hier niet opgelost kon worden, bleek dat de inhoud altijd zeer 'to the point' was. Dat maakte dat ik mijn rol als voorzitter van het Omgevingsberaad ook goed kon spelen. Ze had eigenlijk steeds gelijk, maar ze ging nooit op tenen staan.

Wat me daarbij opviel, was dat ze inhoudelijke achtergronden en context uit het verleden wist te benoemen en tegelijk de verbinding met de andere partners wist te leggen. Dat maakte haar optreden altijd heel sterk.

Ze heeft mij enorm geholpen met de ontwikkeling van de rol van het Omgevingsberaad in verhouding tot het Bestuurlijk Overleg. Ze deed het zuiver bestuurlijk, heeft het nooit politiek gespeeld. Dat maakt voor anderen zichtbaar hoe de nieuwe governance kan werken.

Tineke was formidabel in het belang van de havens op tafel leggen. Als zij zaken naar voren bracht, kwam het er toch op neer dat de bestuurders eigenlijk moesten beslissen.

De voorzitter heeft natuurlijk ook een breed netwerk, maar ze heeft ook gezag. Dat valt op bij ambtenaren van het rijk. Dat komt wellicht ook omdat ze minister is geweest.

Dan zie je dat de bevoegdheid van Tineke Netelenbos als vertegenwoordiger in het Omgevingsberaad samen met haar secretaris van de RvAW echt flinke power genereert.

Je ziet dat er in de Raad goed naar elkaar geluisterd wordt. Dat komt ook omdat Arjen de stukken met een hoge kwaliteit voorbereid. Er staat precies genoeg in de agenda, zodat ik weet waar de achtergrond documenten over gaan en waar ik iets van moet vinden. Dat helpt iedereen enorm in onze gesprekken.

Ik kom in veel vergaderingen waarvan de kwaliteit van de voorbereiding nogal varieert. Ik ervaar in andere bijeenkomsten nog wel eens een bombardement met telefoonboeken, maar de RvAW beschouw ik als het neusje van de zalm in vergaderland.

Bestuurlijke omgeving van de RvAW

De Raad van Advies heeft een goede reputatie opgebouwd

De kracht van de inbreng samenvat gaat het om drie zaken:

- 1. De persoonlijke kwaliteit, ze bracht haar punten manifest maar ook zeer bestuurlijk.*
- 2. Bij haar inbreng hield ze verbinding met zowel de havens als met de andere partners. Daardoor kwam de inbreng vanuit de Waddenzeehavens altijd vanuit een breed perspectief.*
- 3. De inbreng was altijd sterk op de inhoud, ze was altijd degelijk voorbereid en verbonden met een eventuele voorgeschiedenis.*

Kortom: wij zijn drie keer zeer positief over de rol die de Raad van Advies en haar vertegenwoordiger hebben gespeeld. Al met al vind ik het een aderlating dat ze er juist nu mee stopt. Ik zit nu niet op experimenten te wachten. Het zou mooi zijn als ze er nog één jaar mee zou doorgaan., maar ik heb alle begrip voor haar afweging.

Het valt me op dat de Raad zich als organisatie buitengewoon open opstelt, ook als ze wordt aangesproken en kritisch benaderd. Dat heb ik ook persoonlijk zo ervaren toen de Waddenacademie de vraag kreeg om een economisch review over de Waddenzeehavens op te stellen.

De samenwerking met de RvAW is heel goed en plezierig. De havens zijn een delicate factor in het Waddengebied. De havens hebben natuurlijk impact op het Werelderfgoed, maar het Waddengebied kan ook niet zonder havens. De kunst is om het netjes te doen. Daarin vervult de Raad een hele goede rol.

Ik vind het ook heel knap dat de Waddenzeehavens het Pact van Marrum met de Coalitie Wadden Natuurlijk hebben kunnen sluiten. Je merkte in het RCW en nu in het Omgevingsberaad dat het Pact van Marrum door de overheden echt serieus wordt genomen.

De Raad van Advies Waddenzeehavens zie ik als een constructieve organisatie en dat bedoel ik vooral in bewonderende zin. Dat hoor je ook als je aan andere tafels zit. Soms komen er dingen indirect via de Raad bij mij, waarvan ik

nog niet wist dat het speelde. Dat valt ontzettend op, want ze kennen echt iedereen. Kortom de Raad zit heel sterk in alle circuits rond het Waddengebied.

De Raad ervaar ik alleen in de rol van ontvanger. Doordat het altijd redelijk is, voelt het als ontvanger juist heel goed. Er zijn meerdere dossiers waarvan ik ervaar dat er goed wordt samengewerkt. Ook dossiers die in onze provincie spelen, maar waarbij ik op enige afstand sta. Dat heb ik ook in het contact met Arjen. Ik merk dat hij goed samenwerkt met onze mensen in het IKW-team en die staan ook voor belangrijke beslissingen die voor Noord-Holland belangrijk zijn.

Het meest opvallende was de opstelling van Arno Brok, die ook uitgebreid de tijd nam voor de consultatie. Hij wist haarfijn aan te wijzen waar de kracht van de Raad van Advies zit en het belang om daar een persoon met grote bestuurlijke ervaring te hebben.

De leden in de omgeving zijn voor een dubbelrol van de voorzitter van de Raad van Advies en vertegenwoordiger in het Omgevingsberaad, of hebben er geen mening over.

Ik heb ervaren dat beide rollen elkaar versterken. In de Raad kun je veel vrijer met je partners informatie en intenties uitwisselen en vervolgens initiatieven nemen zoals het Pact van Marrum of Green Shipping. In het Omgevingsberaad moet je inbreng namens de havens leveren en dat is een stuk productiever als je dat in verbinding met de andere partners kunt doen. Als je ook in de Raad van Advies zit gaat dat een stuk soepeler.

De rol van de voorzitter is organisch gegroeid in beide overlegorganen en dat werkt erg goed.

Ik ben niet goed op de hoogte van hetgeen er speelt in de RvAW. Wat ik van belang vind, is dat de havens op bestuurlijk niveau deelnemen aan het Omgevingsberaad. Daar moet je niet iemand laten deelnemen die ook op projectniveau actief is. Als je dat zou doen blijft een inhoudelijke discussie zich herhalen.

Hij heeft de Raad van Advies vooral als organisatie leren kennen, slechts éénmaal met Tineke Netelenbos in het Omgevingsberaad.

Adviserende leden van de RvAW

Voorsorterende rol voor het Omgevingsberaad

Wij waarderen het zeer, dat de havens ons zoveel ruimte geven om met hen over belangrijke havenonderwerpen mee te denken.

De Raad heeft een hele positieve uitstraling. We zien dat de havens onze belangen ook meewegen in hun uiteindelijke opstelling. Ze nemen het Pact van Marrum als hoofdlijn en dat is ook duidelijk voor de Coalitie Wadden Natuurlijk (CWN).

De sfeer in de Raad is prettig en open en het vervult voor ons een goede functie. Als ik zaken inbreng die de havens niet direct omarmen dan kan dat. Zo vroeg ik laatst hoe de havens denken over het op termijn varen met schepen die minder diep steken.

Arjen speelt ook een belangrijke rol in het functioneren van de Raad in de voorbereiding. Ook buiten de Raad is hij aanspreekbaar. Als er zich problemen voor doen, legt hij contact of kunnen wij hem benaderen.

Het is waardevol om aan deel te nemen, en het belangrijkste vindt hij:

- Uitwisseling van kennis, op de hoogte zijn over de ontwikkelingen die bij de verschillende havens spelen.*
- Het in contact zijn met de leden van de Raad (netwerkfunctie).*
- Stimulerend vooral voor de samenstelling, omdat je dan het gesprek vanuit verschillende invalshoeken kunt bekijken.*
- Samenhang met andere samenwerkingen.*

Daar heeft de Raad ook in het verleden goede voorbeelden van laten zien, zoals bij het Pact van Marrum. Daar mag de Raad wel wat zelfbewuster in optreden.

Al met al is hij content over de manier waarop het functioneert, maar de nieuwe voorzitter kan werken aan:

- Zelfbewustzijn vergroten;*
- Strategische agenda voor de Waddenzeehavens.*

Vanuit mijn functie heb ik veel met tegenstellingen te maken tussen natuur en belangen als visserij of windmolenparken en in de Raad van Advies met havenbelangen. Tegenstellingen tussen natuur en andere sectoren zijn vaak niet rationeel, maar emotioneel. Ik zie het als mijn rol om het proces zo te beïnvloeden, dat kennis juist de verbindende factor wordt om samen op te trekken. Vanuit mijn rol hoop ik bij te dragen aan de kwaliteit van de maatschappelijke discussies over beschermen, benutten en beheren van onze zee en delta's: meer rationeel, oplossingsgericht en met verstand van zaken.

In de Raad zoek ik naar wegen om feit en fictie van elkaar te scheiden. De Raad biedt mij een netwerk om goed in contact te komen met de belangrijkste spelers rond het thema van de havens. Dat heb ik ook concreet kunnen doen rond bijvoorbeeld Building with Nature en programmering van de monitoring. Daar wil ik de leden van de Raad niet alleen over inlichten, maar ook in bijstaan om zaken voor elkaar te krijgen. Daarbij is het goed dat je niet alleen met havens in gesprek bent, maar juist de combinatie met de andere partijen maakt de Raad waardevol.

Als je de Raad zou opheffen krijgt het Omgevingsberaad een grote, niet te verteren bult spaghetti op haar bordje. De Raad helpt het Omgevingsberaad om de spaghetti goed op te dienen. Natuurlijk bestaat er aversie tegen al dat overleg, maar dit onderwerp is zo complex dat je er niet aan kunt ontkomen.

We leven in een land met een poldercultuur. We willen niet dat alles voor ons besloten wordt. Onze cultuur dwingt ons om eerst naar elkaar te luisteren, voordat er besluiten genomen kunnen worden.

In de Raad merk je duidelijk dat de Waddenzeehavens de positie van de Natuur in het Waddengebied ook gunnen. Ik kom daar geen geluiden tegen in de trant van: het kan wel wat minder met de natuur, integendeel het geeft de natuurbescherming veel vertrouwen dat de havens ons deze positie in de Raad gunnen. Bij de havens voel je ook de zorg voor de natuur. Op deze manier draagt de Raad bij aan de maatschappelijke inbedding.

De Raad is door de havengemeenten opgericht en voor hen is het een gespreksplatform met een open dialoog waar in een vroegtijdig stadium de deelnemers met elkaar in gesprek gaan. Dat zijn veelal wethouders die het Waddengebied in portefeuille hebben, en dat zijn lang niet altijd de wethouders die aandeelhouder zijn. Het helpt als de Raad een overlegplatform is dat zich beperkt tot een strategisch overleg. In die vorm zou ik er ook graag aan willen deelnemen. Het moet beslist geen voorportaal van het Omgevingsberaad zijn.

Er waren enkele aandachtspunten, met name dat de Raad moet opletten dat ze geen formele positie inneemt en op de stoel van de beslisser gaat zitten.

De kracht van de Raad zit erin dat het juist geen formele positie heeft. Zij kan proactief adviezen geven, over onderwerpen als:

- o Schone scheepvaart,*
- o Energieneutraliteit,*
- o Verminderen van plastic afval,*
- o Internationale havensamenwerking.*

Je ziet dat de Raad ook best wel eens besluiten neemt, waar ik me dan medeverantwoordelijk voor voel. Soms gaat het wel eens verder dan ik zou willen. Een voorbeeld was een Waddenfonds steunbrief voor een onderwatervlieger, waar we als CWN niet achter stonden.

De adviserende leden zijn niet direct voor een dubbelrol van de voorzitter van de Raad van Advies en vertegenwoordiger in het Omgevingsberaad, of vinden dat ze het niet kunnen beoordelen.

Voor hem kunnen dat ook twee verschillende personen zijn.

De koppeling is wel passend, maar het zou ook anders kunnen. Als je het scheidt, hangt het er wel vanaf hoe je het organiseert.

Zelf heb ik geen opvatting over hoe de havens zijn vertegenwoordigd in het Omgevingsberaad. Je kunt je voorstellen dat de havens zich als collega's door een onafhankelijk voorzitter laten vertegenwoordigen. Bij het CWN zou dat niet werken. Ik kan me dus ook goed voorstellen dat de havens besluiten dat één van hen ze vertegenwoordigt.

Ik denk dat het beter is als de havens dit zelf zouden doen. Als de havens zelf deelnemen aan het Omgevingsberaad dan krijg je meer focus, dus dat zou ik als een verbetering zien. De andere stakeholders zitten er ook vanuit de eigen sector in, dus dat geeft ook eenduidigheid.

Havens

Via de Raad van Advies zijn de havens goed gepositioneerd

Nu zitten we in de Raad met heel veel partijen aan tafel. De positie van de Waddenzeehavens is, mede via de inbreng via de Raad, goed geregeld in de Gebiedsagenda en het Omgevingsberaad. Vanuit de Raad zijn we daar via de stuurgroep Gebiedsagenda toe gegroeid naar een goede positie in het Omgevingsberaad.

Ik heb veel appreciatie voor het werk vanuit de Raad. Wij hebben vanuit de bijeenkomsten van de Raad vaak veel waardevolle informatie kunnen ophalen.

Wij zijn een haven met weinig personeel, dus daar hebben we goed gebruik van kunnen maken. Nu is er in de nieuwe governance structuur een goede positie voor de havens in het Omgevingsberaad geregeld. Het is een verdienste van de Raad dat we deze positie zo hebben kunnen verwerven.

Via de Raad van Advies Waddenzeehavens zijn we altijd goed aangesloten bij alles wat er in het Waddengebied gebeurt, maar we hebben wel het gevoel dat er veel dingen dubbel worden gedaan.

De Raad van Advies kan worden opgeheven

De regering wilde meer eenvoud in de bestuurlijke spaghetti en dan is het niet logisch dat je het zo voortzet. De Raad is een gezellig samenzijn; het is ook een ontmoetingsplek wat ook een waarde op zich is, maar naar mijn gevoel kan het ook een stuk slagvaardiger.

De vergaderingen van de Raad zijn redelijk complex met zoveel partijen en belangen. Bij de voorbereiding van de stuurgroep Gebiedsagenda is de nodige discussie geweest over de gegarandeerde diepte van de vaargeulen. Je kreeg vaak dezelfde soort stukken, maar dan wel weer in een aangepaste vorm. Het kan een stuk efficiënter en slagvaardiger. Positief is dat de Waddenzeehavens elkaar goed weten te vinden.

Wij constateren dat er nu in de samenstelling veel overeenkomsten zijn met het Omgevingsberaad en dat er een structuur ontbreekt waar daadwerkelijk enkel de Waddenzeehavens elkaar treffen, met elkaar standpunten uitwisselen ten behoeve van het Omgevingsberaad. Het zal daarom een organisatie moeten zijn die gedragen wordt door en voor de havens en niet gemixt met wethouders, rijksvertegenwoordigers en andere branches. Wethouders (of hun plv's.) zouden wel kunnen toetreden als er geen sprake is van een verzelfstandigde haven, zoals Den Oever.

De raad behandelt ook andere onderwerpen die minder via het Omgevingsberaad worden ingevuld, zoals het Investeringskader Waddenfonds. Dat zullen we dan ook zelf moeten organiseren.

Het is voor een kleine haven lastig om alle stukken grondig door te nemen en van commentaar te voorzien.

De Raad van Advies heeft een hele goede functie gehad in de transitie naar de nieuwe governance. Het doel van de transitie naar de nieuwe governance was ook om de bestuurlijke spaghetti aan te pakken. Wij zien de opheffing van de Raad van Advies als onze bijdrage om de spaghetti verder te ontwarren. De havens geven aan dat deze opstelling met de aandeelhouders is gecommuniceerd.

Omgevingsberaad

We zouden de stoel van het Omgevingsberaad graag anders invullen. We willen dat als havens met elkaar invullen en dat we het ook samen voorbereiden. Wij denken dat een van de havendirecteuren de positie voor de havens goed kan invullen. De andere partijen vullen hun positie ook zelf in.

Wij vinden dat dit juist geen (oud) politiek bestuurder zou moeten zijn. Bij de andere leden van het Omgevingsberaad is dat ook niet het geval. Verder mag je van een havendirecteur verwachten dat die prima op het snijvlak van overheid en bedrijfsleven kan opereren.

Je mag van ons verwachten dat havens prima compromissen met natuurorganisaties kunnen sluiten. Bij Groningen Seaports gebeurt dat al jaren. Er is een inventarisatie van natuurcompensatie projecten gehouden. Dat waren er meer dan 50 en zo is een grote bijdrage aan de natuurkwaliteit in de omgeving van de havengebieden geleverd.

Voor verzelfstandigde havens speelt misschien ook een rol dat de overheid moeilijk afstand van het havenbedrijf kan nemen. Dat zie je wel vaker in de eerste jaren, nadat een haven is verzelfstandigd.

We moeten nog wel kijken hoe we om willen gaan met Den Oever als gemeentelijke haven. We weten niet wat de gemeenten willen, hetzelfde geldt overigens ook voor havens als Noordpolderzijl.

Havenbedrijvenverenigingen

De havenbedrijven waarderen de Raad van Advies

De Raad van Advies is waardevol voor mij, omdat het een brievenbus is waar ik mijn boodschap goed kwijt kan. Ik zie dat de voorzitter en haar secretaris ervoor zorgen dat het geen oeverloze discussie wordt. We proberen in de Raad met zijn allen prioriteiten te stellen en je ziet dat het werkt. De onderwerpen worden breed besproken en ik zie dat het Tineke lukt om iedereen goed bij elkaar te houden.

De Raad zie ik niet als bestuurlijke drukte. Het voorkomt juist dat ik het druk met nog meer andere overleggen zou hebben. Als de Raad een lijn uit zet, kan ik erop vertrouwen dat Raad het op de juiste manier verder brengt.

Op zich zou het wel logisch zijn dat één van de havens ons vertegenwoordigt, maar ik ben wel blij dat de Raad een onafhankelijke voorzitter heeft, want die staat ook boven het belang van één haven. Ik zie de laatste jaren dat Groningen Seaports toch vaker haar eigen weg gaat.

De Raad van Advies heeft bij ons zonder meer het vertrouwen dat ze de belangen van de bedrijven in de kop van Noord-Holland goed inbrengt. Dat vertrouwen zit ook in de contacten die ik met Arjen heb. Op dit moment speelt heel concreet het vervolg op de Structuurvisie Waddenzee. Nu de structuurvisie wordt vertaald naar de Gebiedsagenda kan ons dat heel direct raken.

De laatste keer was de Raad op een Vissersschip en dat was prima georganiseerd. Wat me goed deed, was dat de wethouder ook echt voor de havenbelangen ging staan.

Wat me meteen is opgevallen, is dat er in het Eems-Dollard gebied veel overlegcircuits zijn, waar in een andere setting steeds over dezelfde onderwerpen wordt gesproken. Ik ben nu éénmaal bij de Raad in Den Oever geweest. Dat was een leuk uitje, maar de onderwerpen waren voor mij wel erg herkenbaar. Daarom hebben wij gekeken of Groningen Seaports onze belangen in de Raad kan behartigen. Groningen Seaports is bereid dat te doen, dus daarom hebben wij besloten om daar gebruik van te maken.

Secretaris op bezoek bij de verenigingen

Op zich heb ik persoonlijk niet zo'n oordeel over het functioneren van de Raad van Advies, omdat ik er maar éénmaal bij ben geweest. Maar ik heb ter

voorbereiding op dit gesprek ook met Frans Alting en Cor Zijdeveld gesproken. De stukken en voorbereiding zijn altijd heel degelijk, duidelijk en 'uitbundig'. Arjen is prima ingevoerd en wij zouden het erg op prijs stellen als hij zo twee à driemaal per jaar bij ons langskomt om elkaar bij te praten over de ontwikkelingen die zich voordoen.

Misschien is het een goed idee om de secretaris van de Raad op een ledenbijeenkomst uit te nodigen. In het verleden is Tineke Netelenbos ook een keer bij een grote bijeenkomst geweest die door de HSV en Port of Den Helder werd georganiseerd.

Ik zou het wel een goed idee vinden als de secretaris ons tussentijds opzoekt, misschien om op een bijeenkomst met mijn achterban een toelichting te geven over hetgeen er allemaal in het Waddengebied speelt.

Havengemeenten

Als havengemeente voelen we ons comfortabel bij de samenwerking in de Raad van Advies. Wij kunnen in de Raad ons ei goed kwijt. De haven is natuurlijk een deelbelang voor ons als gemeente, maar de belangen van de havens zelf lopen doorgaans parallel aan die van de havengemeenten, dus dat versterkt elkaar. Dankzij de Raad kunnen we goed voorbereid collectief optreden. Samen staan we sterk.

Als het gaat over de Raad en de voorbereiding van het Omgevingsberaad vind ik dat vanuit de Raad prima lopen, maar wij zouden het vanuit mijn eigen gemeente wel wat intensiever kunnen doen.

De leidraad is ons enorm behulpzaam. Ook de opzet met een diner vind ik prettig, dat is toch een stuk beter dan onderweg een broodje wegwerken. De sfeer in de Raad ervaar ik als plezierig. De deelnemers laten meer van zichzelf zien dan in een doorsnee vergadering. Soms is er ook wel eens een scherp randje, maar dat kan ook in deze setting.

De agenda is uitstekend gedocumenteerd. Als ik aan de annotatie begin denk ik wel eens, Arjen is die niet wat aan de lange kant. Maar als ik het dan lees is het wel altijd heel duidelijk en informatief. Dit is mijn eerste periode als wethouder. Als Arjen het niet zo grondig aanpakte, zou ik niet zo snel zijn ingewerkt. Daardoor kon ik op het gebied van havenzaken mijn partijtje al heel snel goed meeblazen.

Ik snap wel dat je als bestuurder hecht aan de status van adviserend orgaan. We heten ook Raad van Advies, maar in de Raad proef je de emotie van de verschillende deelnemers over belangrijke onderwerpen en je weet daardoor ook hoe een ieder in de wedstrijd zit. Als we het eens zijn, is dat natuurlijk wel in hoge mate sturend voor de uiteindelijke besluitvorming.

De kwaliteit is de kracht van de Raad. Zo is mij nog nooit overkomen dat ik een onderwerp op de agenda kreeg waarvan ik niet via de Raad al had meegekregen wat er speelde. In die gevallen dat er onverwachte zaken of een hoge urgentie speelde, zijn adequate voorzieningen getroffen om de posities te bepalen. Als ik naar de te behandelen onderwerpen kijk, zijn ze allemaal zeer relevant.

Via de Raad van Advies krijgen we goede adviezen in het Omgevingsberaad. Daar wil ik Arjen voor complimenteren, bijvoorbeeld bij het borgen van de bereikbaarheid. Bij het laatste Omgevingsberaad leek de bereikbaarheid geregeld, maar er bleken toch een paar voetnoten onder tabellen te staan, die daar strijdig mee waren. Als er dit soort zaken spelen hebben we een goede interactie. Dan wordt het vlot opgepakt en leiden de adviezen ook tot resultaat.

De Raad van Advies voelt goed. Daar zit natuurlijk ook de Port of Harlingen als een zelfstandig belang. Maar een zelfstandige haven betekent niet dat je geen uitwisseling hebt. Dat maakt dat ik graag naar de Raad van Advies ga. Daar zie je dat je met de Port ook grote gedeelde belangen hebt, zoals bijvoorbeeld de bereikbaarheid. Er is ook wel eens een specifiek havendingetje, waarover ik verder geen mening hoeft te hebben. Maar het is ook goed om voeling te houden met wat er speelt.

De sfeer is aangenaam en goed. Het gaat er frank en vrij aan toe en het gesprek wordt open gevoerd. Bovendien is het gezellig, je komt op leuke locaties. De laatste keer was het op een vissersschip en sprak ik een ondernemer uit Den Oever. Daar was ik nog niet eerder geweest en zo raak je ook thuis in de zeehavenwereld van de Waddenzee. Dat informele moeten we vooral vasthouden.

Over de Raad ben ik tevreden. De sfeer is altijd prima, het is ook goed voor het netwerken. Er staan geregeld grote onderwerpen op de agenda, hoewel er ook wel eens wat klein bier tussen zit. We hebben zeker goede resultaten bij de Gebiedsagenda geboekt. We moeten ook opletten om de breedte van de benadering vast te houden. Groningen Seaports is wel een grote speler maar die benadert het vanuit haar (deel)belang. Je hebt heel verschillende belangen van kleinere (jacht)havens, reders van veerbootdiensten, tot offshore en dergelijke.

De Raad is ook gunstig voor de Port, want als je kijkt hoeveel menskracht ze hebben, is het onmogelijk voor ze om alles in zo'n Gebiedsagenda bij te houden en te beïnvloeden.

De havengemeenten zijn grotendeels voor een dubbelrol

Dat werkt nu goed, omdat de voorzitter vooraf weet hoe de andere partijen tegen de verschillende onderwerpen aankijken. Zo weet ze ook hoe ze steun van anderen kan krijgen. Ik merk alleen dat met name de directeur van Groningen Seaports daar andere ideeën over heeft. Tijdens de laatste Raad zag je dat hij daar met de andere havens één lijn in wilde trekken. Ik zie de argumenten niet om het anders te doen, ook omdat die nog niet naar voren zijn gebracht.

Dubbelrol van Tineke Netelenbos in de nieuwe governance loopt zo goed. Het is logisch: Tineke heeft nu een dubbelrol als voorzitter van de Raad en ze vertegenwoordigt de havens in het Omgevingsberaad. Dat functioneert eigenlijk prima.

Tineke kan dat ook goed doen, dankzij haar senioriteit en de manier waarop ze van haar netwerk bij de ministeries gebruik maakt. Zij organiseert het ophalen van het mandaat namens de havens ook goed. Die combinatie geeft haar gezag bij haar inbreng. Wat mij betreft blijft dat zo.

Nu zit de voorzitter van de RvAW in het Omgevingsberaad, maar dat kan ook anders. De havens zouden er ook voor kunnen kiezen om één van hen deel te laten nemen. Als de havens dat willen, kan ik me goed voorstellen dat ze dat doen.

Profiel voorzitter Raad van Advies Waddenzeehavens

Tineke 2.0

We zoeken naar een Tineke 2.0.

Het zou voor de havens een hele goed zaak zijn als ze weer een vertegenwoordiger van het kaliber van Tineke kunnen vinden.

Tineke is hiervoor wel mijn referentie. Zij is natuurlijk heel erg thuis in de maritieme sector en ze weet heel goed hoe de hazen lopen. Voor sommige functies maakt de achtergrond niet zoveel uit, maar in dit geval is achtergrond en netwerk in het Haagse wel belangrijk. Je ziet bij Tineke dat ze met haar ervaring en een goed gevoel voor timing het nodige voor elkaar krijgt.

- *Het moet een enorme verbinder zijn*
- *Politiek bestuurlijke sensitiviteit is erg belangrijk*
- *Flexibiliteit in beschikbaarheid van tijd (de dynamiek is vaak groot), dus een gepensioneerde, ligt voor de hand*
- *Materie-deskundigheid is wat mij betreft niet doorslaggevend.*

De opvolger moet een verbindende factor zijn, die tegelijk ook de scherpte kan benoemen en niet bang is om een positie in te nemen. Het gaat ook om keuzes in welke havens bepaalde projecten komen en dat er tegelijk ook wordt samengewerkt. Dat kan alleen als zo'n persoon ook de statuur heeft om een positie in te nemen.

- *Het belangrijkste is de politiek bestuurlijke sensitiviteit.*
- *Een voormalig minister is natuurlijk prima. Een (voormalig) gedeputeerde of burgemeester kan ook, als die bewezen heeft goed met departementen te kunnen samenwerken.*
- *Het moet wel iemand met profiel zijn, ik zou beslist niet kiezen voor iemand die net komt kijken.*

- *Ondersteunend aan samenwerken met ander partijen.*
- *Goed netwerk hebben.*
- *Boegbeeld zijn.*